

Met de groeten uit Paterswolde: buitenschoolse opvang door basisscholen

Vyvoj is een onderzoeks- en adviesbureau gespecialiseerd op het gebied van kinderopvang. Het bureau bestaat uit zes vaste medewerkers en een groot aantal freelancers door het hele land heen. Vyvoj is bij veel ouders vooral bekend van de RADAR Kinderopvang. RADAR is een instrument dat de tevredenheid van ouders over kinderopvangorganisaties meet. In oktober 2005 heeft Vyvoj in samenwerking met STRIP Nederland en NL-eyes Bureau voor marketing, marktonderzoek en advies een opinieonderzoek gedaan onder huidige gebruikers van kinderopvang over opvang op de basisschool.

door Clemens Geenen

Veel ouders juichen kinderopvang op school toe, maar dan moet de kwaliteit wel gegarandeerd zijn door voldoende geschoold personeel. Voor een volledig verslag van dit onderzoek zie: www.radarkinderopvang.nl. Maria Jongsma van Vyvoj is al ruim tien jaar betrokken bij de ontwikkeling van de kinderopvang als bestuurder, adviseur en leidinggevende. Hieronder staat een interview met haar.

Vyvoj is geen alledaagse naam. Wat betekent de naam Vyvoj?

“De naam Vyvoj betekent ‘ontwikkeling’. Het woord komt uit het Tsjechisch. Het geeft aan dat wij grensoverschrijdend werken en dan bedoel ik dat niet alleen geografisch. Vyvoj houdt zich bezig met de

ontwikkeling van kinderopvangorganisaties en de ontwikkeling van mensen binnen die organisaties. De naamskeuze is dus niet toevallig. Ik vind bovendien dat het woord iets levendigs en sprankelend uitstraalt.”

Wat vindt u ervan dat de verantwoordelijkheid voor buitenschoolse opvang volgend jaar bij basisscholen komt te liggen?

“Dat vind ik een heel goede zaak. Het betekent dat buitenschoolse opvang voor veel meer ouders toegankelijk wordt. Dat het veel meer de richting op gaat van een basisvoorziening. Ik heb zelf in Scandinavië en in Berlijn rondgekeken en dan zie je dat daar buitenschoolse opvang iets is van alle kinderen. Het is goed voor ouders die werk en zorg moeten combineren, maar ook voor kinderen die iets minder kansen hebben. Ik denk dat buitenschoolse opvang hier in Nederland ook een brede basisvoorziening gaat worden.”

Hoe is de buitenschoolse opvang thans geregeld?

“Heel veel ouders maken gebruik van informele opvang. Het kind gaat naar de buurvrouw, oma of een gastouder. Als je het hebt over georganiseerde opvang, dan is buitenschoolse opvang nu geregeld door kinderopvangorganisaties die speciale voorzie-

‘Vyvoj houdt zich bezig met de ontwikkeling van kinderopvangorganisaties en de ontwikkeling van mensen binnen die organisaties.’

ningen voor buitenschoolse opvang hebben. Deze voorzieningen zijn soms gehuisvest in een school, maar dan wel los van die school. Van alle kinderen tot 12 jaar gaat 30% naar informele opvang en 10% naar georganiseerde opvang. Je ziet dat ouders voor de opvang van hun 0 tot 4-jarigen steeds vaker kiezen voor een kinderdagverblijf. Bij de buitenschoolse opvang zie je echter dat ouders schuiven met werktijden, zodat zij onder schooltijd kunnen werken.”

Hoe tevreden zijn volgens u ouders over de wijze waarop buitenschoolse opvang momenteel is geregeld?

“Wij doen hier heel veel onderzoek naar. Ouders zijn over het algemeen heel tevreden, vooral over de opvang van 4 tot 8-jarigen. Wat ouders heel plezierig vinden, zijn alle spelmogelijkheden. De grote mate van variatie dus. Oudere kinderen vinden het aanbod van buitenschoolse opvang niet altijd voldoende. Het is niet altijd uitdagend genoeg. Als kinderen thuis spelen, hebben ze veel meer vrijheid dan op sommige plekken bij de buitenschoolse opvang. Ouders verwachten dat als hun kind wordt opgevangen, dat er voortdurend controle en toezicht is. Het is nog een zoekproces hoe wij buitenschoolse opvang voor met name oudere kinderen interessant en boeiend kunnen maken.”

Welke voordelen biedt de nieuwe opzet?

“Het grote voordeel dat ik zie, is dat buitenschoolse opvang breder toegankelijk gaat worden en dat scholen hierbij betrokken raken. Buitenschoolse opvang is voor veel scholen een ‘ver van mijn bed show’. Tot nu toe gaat het niet veel verder dan dat een school de chauffeur kent die het busje van buitenschoolse opvang rijdt.

‘Het grote voordeel dat ik zie, is dat buitenschoolse opvang breder toegankelijk gaat worden en dat scholen hierbij betrokken raken.’

Dat moet veranderen. School en buitenschoolse opvang moeten met elkaar contact hebben. Hun aanbod moet op elkaar afgestemd zijn. Als er kinderen zijn die extra zorg nodig hebben, dan kan je daarover veel gemakkelijker overleggen. Neem als voorbeeld de Vensterscholen in Groningen. Op sportgebied heb je hier het drietrapsmodel. Het kind krijgt >>

Verantwoordelijkheid voor buitenschoolse opvang in 2007 bij basisscholen

Volgend jaar worden basisscholen verantwoordelijk voor buitenschoolse opvang als ouders dat willen. Het wetsontwerp dat vanaf 29 augustus jl. bij de Tweede Kamer ligt, gaat uit van een inspanningsverplichting per 1 januari 2007 en een resultaatsverplichting per 1 augustus van dat jaar. Scholen zullen zich moeten voorbereiden op de invoering hiervan. Een school zal ouders moeten vragen wat hun wensen zijn voor buitenschoolse opvang. Blijkt uit deze inventarisatie dat er behoefte aan opvang is, dan gaat de school vervolgens in overleg met de betrokken ouders. De school stelt een uitvoeringsmodel voor dat zo nauw mogelijk aansluit bij de wensen van de ouders die de opvang willen. De medezeggenschapsraad heeft adviesrecht. Voordat zij advies uitbrengt over het voorgenomen besluit van het schoolbestuur, zal de medezeggenschapsraad alle ouders moeten raadplegen. De school moet per 1 augustus 2007 de aansluiting met buitenschoolse opvang geregeld hebben. De school kan de opvang van leerlingen op verschillende manieren regelen en uitvoeren. In veel gevallen zal de school kiezen voor één van de volgende modellen:

1. *De school treedt op als makelaar*
Er komt een samenwerkingsverband tussen de school en een erkende organisatie voor buitenschoolse opvang.
2. *De school regelt de opvang zelf*
De school richt een rechtspersoon op en laat zich als kinderopvangorganisatie registreren.
3. *De school brengt opvang en onderwijs in één hand*
Zij regelt binnen of buiten het schoolgebouw zelf opvangactiviteiten. De scheiding tussen onderwijs en kinderopvang valt weg. Dit model betekent een uitbreiding van de taak van de basisschool.
4. *De school wordt één educatieve voorziening voor 0 tot 12-jarigen*
De voorziening kent drie afdelingen: de basisschool, zorg en educatie voor 0 tot 4-jarigen en zorg en educatie in de buitenschoolse tijd voor 4 tot 12-jarigen.

Dyade heeft in samenwerking met Vyvoj een dienstverleningspakket op het gebied van kinderopvang voor haar klanten samengesteld. U kunt hiervoor contact opnemen met Clemens Geenen van Dyade Amersfoort 033-4698217

zowel op school als tijdens de naschoolse opvang sport. Dan wordt de stap naar een lidmaatschap van een sportvereniging wel heel erg klein. Je bereikt dit sneller als de school echt verantwoordelijk is.”

Buitenschoolse opvang bestaat uit drie onderdelen: voorschoolse opvang, naschoolse opvang en opvang tijdens vakanties. Aan welke soort opvang bestaat volgens u de meeste behoefte? Zal de vraag naar buitenschoolse opvang toenemen?

“Ik denk naschoolse opvang en dan vooral op de maandag, dinsdag en donderdag. Aan voorschoolse opvang is vooral in plattelandsgebieden behoefte door de dikwijls langere afstanden tussen wonen en werk. De vraag naar naschoolse opvang zal toenemen. Ik moet hierbij altijd denken aan overblijven. Toen in 1985 basisscholen verplicht werden om overblijfruimte beschikbaar te stellen, maakte bijna niemand daarvan gebruik. Nu blijft gemiddeld de helft van de kinderen over.”

‘Toen in 1985 basisscholen verplicht werden om overblijfruimte beschikbaar te stellen, maakte bijna niemand daarvan gebruik. Nu blijft gemiddeld de helft van de kinderen over.’

De Onderwijsraad heeft in haar rapport vier uitvoeringsmodellen beschreven. Voor welk model zullen de meeste scholen kiezen en waarom?

“Ongetwijfeld het makelaarsmodel. Omdat het voor scholen het meeste lijkt op de bestaande situatie. Scholen die iets meer willen, die aantrekkelijk willen zijn voor ouders en die ook een visie hebben op de totale ontwikkeling van het kind, zullen kiezen voor één van de andere modellen. Ik verwacht dat dit met name het geval zal zijn in de grote steden.”

Hoe komt volgens u een schoolbestuur tot een weloverwogen keuze?

“Het schoolbestuur zal allereerst zichzelf de vraag moet stellen of ouders hieraan behoefte hebben. Hoeveel ouders maken er nu gebruik van? Gaan ouders die er nu nog geen gebruik van maken dat in de toekomst wel doen? Vervolgens komt de vraag aan de orde of er ruimte beschikbaar is om de kinderen in de eigen school op te vangen. Of hebben we dicht in de buurt voldoende faciliteiten waar we gebruik van kunnen maken? Hierna komt de vraag welke aanbieders er in de regio zijn. Ik denk dat je moet gaan samenwerken. Met wat voor partijen kunnen we een gesprek aangaan om het samen te gaan doen? Uiteindelijk komt dan de keuze wel of

niet zelf uitvoeren. Zelf uitvoeren betekent dat de school een echt ondernemingsplan moet maken en dat zij aan alle kwaliteitseisen van de Wet kinderopvang moeten voldoen. Ook is de financieringsstructuur in de kinderopvang een geheel andere dan die in het onderwijs. Dat vereist een stuk ondernemerschap. Die kwaliteiten moet je in huis hebben, anders moet je kinderopvang uitbesteden.”

Scholen hebben geld gekregen om zich voor te bereiden op buitenschoolse opvang. De minister zegt dat een school voor dit geld een onderwijsondersteunend personeelslid voor 5 uur per week kan inzetten. Wat vindt u van haar voorstel?

“Ik vind het maken van keuzes over de buitenschoolse opvang bij uitstek een taak voor de directeur. Het is namelijk een beleidskwestie. Waar wil je met je school naar toe? Welke plek moet de school in jouw dorp, stad of wijk in de nabije toekomst hebben? Daar kan je in de implementatiefase heel goed onderwijsondersteunend personeel bij gebruiken, maar in de ontwikkelfase heb je beleidsmakers, netwerkwerkers en beslissers nodig. De directeur dus. De minister geeft met dit voorbeeld een verkeerd signaal af. Ik hoop niet dat dit illustratief is voor het ambitieniveau van Den Haag.”

Hoe kan een school volgens u de inventarisatie het beste aanpakken?

“De medezeggenschapsraad heeft adviesrecht over de keuze van het model. Het is dus echt heel belangrijk dat ouders bij de inventarisatie actief betrokken worden.

Denk niet dat je als school al weet waaraan behoefte is. Ook kom ik af en toe tegen dat een kinderopvangorganisatie de behoefte in kaart heeft gebracht, maar dan wel alleen de behoefte bij de huidige gebruikers en niet bij de toekomstige. Je moet ook altijd in het achterhoofd houden dat het toekomstige aantal gebruikers nog niet alles zegt over het daadwerkelijke aantal gebruikers. Veel scholen zien op tegen het vele werk van de inventarisatie. Dat moeten we ook niet onderschatten. Ik zou scholen adviseren om het niet alleen op te pakken, maar ga met elkaar in gesprek en voer de inventarisatie gezamenlijk uit.” ●